

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 10. sušca 1864.

List 8.

Umazani pisatelj v peklu.

O gorje mi! kje prebivam?
Po vsih udih ogenj peče,
Na žerjavci tu počivam,
Reka z žepa pód-me teče!
To je res peklenško žrelo,
Ki sercé vanj ni verjelo,
Zdaj čutiti mora ga.

Oh nesrečni! sem le mislil
Pridobiti si veljavo;
Sem imel le svet v čislu,
Pa zamudil večno slavo!
Posvetnjaki so mi djali:
V zvezde bomo te kovali;
Jaz pa v peklu zdaj gorim!

Rekli so: ta národ ljubi,
Zanj se trudi in spisuje;
Jaz pa mamil sem k pogubi,
Speval le, kar serca truže,
Pisal spotikljive čenče,
Strupil dvice in mladenče:
Oh, kako me peče zdaj!

Za ljubezen sem umiral,
Skladal mezne sem novele,
Strune polzke vedno vbiral,
Bral zaljubljene gazele,
Ustom méd, al sercu zmiže,
Ble so moje poezije,
Ki me v peklu grizejo.

Sem za čas-nike pisaril,
Vero tiho spodkopaval,
Mnoge serca sem pokvaril
In pravico prevračaval;
Greš sem po hinavsko likal,
Kjer le mogel, čednost pikal;
Svet pa mi je prav dajal.

Zdaj mi stavijo spomine
In pleto na grob mi vence,
Hvalijo mi pesmi, čine:
Mene pa peklenške sence
Strašijo v ti grozni ječi;
Nad vse misli muke večí
Tarejo me vekomaj!

To tedaj je zdaj plačilo
Za vse dnevne, nočne trude,
To je grenko povračilo
Za vse dela moje hude!
Kdo bi hotel mi verjeti,
Da za peka sem terpeti
Mogel že na svetu kdaj?

Preslavljavci mi abótni,
Kaj mi delate spomine?
V ječi pekla prestrahotni
Za nje vse veselje mine:
Vaši venci in slavila
So satanske mi strasila,
Mi terpljenje množijo.

Vaše lažne hvalabuke
So v to brezno me pahnile,
Vi ste krivi moje nuke,
In osode mi nemile:
Ste tišali me hvaliti,
Ko blo treba je svariti,
Vi ste rabeljni mi bli!

Vase petje v mojo slavo
So gavranov meni kroki,
V vašo godbo in vrisavo
Mešajo se moji stoki;
Sred gostij ste in pijače:
Mene grehov mojih kače
Brez nehanja grizejo!

Pa še druge mi modrase
Po temnic teh večni noči
Moj greh na oseréji pase
In pekli me brez pomoči:
Brez prestanka to me toži,
In terpljenje moje množi,
Ker moj greh se zdaj živi!

Moje kužne sanjarije
So se v knjige naselile;
Sercu premnogo za nje bije:
Kolkjo jih že so skazile!
In ko kdo se v njih opeče,
So terpljenja moje veče,
Ker sadil sem grešno kal.

Zdaj po veselicah grešnih
Moje pesmi se glasijo,
In, pri vsakih burkah smešnih
Moje polzke zašumijo;
Ondi se mi slava poka:
Tu pa moja duša joka,
Ker še zmiraj greh plodim!

Moji čislani romani
Smert mladini so cveteči;
Spisi moji preneslani
Čistim sercem ogenj žgeči;
Moje drame, kazališa
So pregreham učitliša,
Staro, mlado pacijo!

Če pa strast pri kom že minja,
In spoznava svoje zmote,
Me miljári in preklinja,
De so toljke nu strahote
In zagrešene osode
Krive zgoli moje zblode,
Po pismenstvu trošene.

Bled mladenec meditira,
Kam so strasti ga prignale;
V strahu grešno deklo vmirá,
Ki nu cvetje pokončale
Sale moje so preserene,
Ino proške zopervérne
V zgodnji grob pahnile ga! —

Preslavljati me nehajte,
Dela moje pa zatrite,
Pesem več ne prodajajte,
Mi sponine poderite!
Vaša lastna bode škoda,
Ak zadéne vas osoda,
Ki zadela mene je.

Nova tresi me preklétev,
Kadar pekel zarad mene
Prideluje novo žetev,
Novih žertev v brezno žene. —
Kadar moje prejšnje strasti,
Mojí grehi in pošasti
Lepe duše kužijo!

Zmiraj mogel bom terpeti —
Brez prestanka, brez hladila!
O de mogel bi umreti,
O de duša bi vtonila
V tem požaru prežarečem,
Pri tem červu me grizečem,
In v žepnem jezeru!

O vé torke, o vé zmiže,
Kdaj nehate me pekliti?
Kolobar krog vas se vije,
Kolobar je vekoviti:
Čul ne bom rešenja zvonca,
Moje muke so brez konca,
Stok in jok brez upanja!
Svitoslav.

Pogovori od spovedi.

Spisuje M. Smolej.

(Dalje.)

Pastor. Spoznati moram, da mi te besede Ori-gena do zdaj niso bile znane in jih tudi v naši dog-matiki in cerkveni zgodovini ni najti.

Duhovni pomočnik. To vam rad verjamem: zakaj ravno te besede poterdijo in pričajo popolnoma neoverzljivo katoliško resnico in kažejo, kako se je v prvih stoletjih spoved vravnovala, da je namreč najprej bila posebna spoved, iz ktere je potem še le izviraló očitno obtoženje, kakor je namreč spovednik prevedil in svetoval, da bi bilo pričujočim v spodbudo in ne v pohujšanje.

Pastor. Ne bom vam v ti zadevi več ugovarjal, da nas še dalje ne bote s svojimi očeti trudili in če ravno ne tajim, da ste modro take izreke izbrali, ki res za vašo stran kažejo, vendar nikar ne mislite, da bi bila zdaj ta reč že dognana in tako gotova, kakor terdite in menite, zakaj tu ne smemo enostranski biti in le pri enem zgodovinskem viru obstati, temuč treba se je tudi na cerkvene zbirališa ozreti, katere navesti ste se kaj modro in varno ogibali, ker ravno te zbi-rališa v prvih stoletjih skoraj nikjer in nikakor spo-vedí, celo pa že posebne spovedi ne omenijo, kar bi bile pa brez dvoma storile, ako bi bila takrat spoved že sploh v navadi, ali bi ona celo od Kristusa svoj začetek imela. Razun tega vam pa tudi vaš dozdanji zgodovinski dokaz ravno tudi zgodovina sama ovračá in reči smém, da ste se dozdej s svojim napeljeva-njem zastonj trudili: kajti ravno zgodovina nam pravi in pričuje, da je patrijarh Nektarij v 4. stoletji vso spoved, kolikorsna in kakorsna je bila, odpravil in overgel, kar se gotovo storiti ne bi bil prederznil, ako bi spoved v resnici po Kristusu in aposteljnih svoj začetik imela.

Duhovni pomočnik. Ne zamerite gospod, tu pač spet siloma vodo na svoj mlin napeljujete, pa brez vspeha. Le čuditi se vam moram, ko pravite, da sem se do zdaj zastonj trudil, in da po tem takem pri vas zgodovina in njene spričebe veljave nimajo, se vendar pa ob enem sami zgodovine poslužite, da bi overgli moj dokaz. Napoljani izreki so gotovo zadosti umevni in mnogoverstni, da jim po pameti nihče veljave odreči ne more, sicer se na zgodovino nikjer več naslanjati ne smete in morate le to verjeti in verovati, kar sami vidite in ošlatate. Ne vem tudi, kako da po svoji bistrumnosti niste spoznali, da kar ste o cerkvenih zbirališih ino Nektariju opomnili, ne da bi moj dokaz overglo, ga le še močno poterjuje.

Kar cerkvene zbirališa zadeva, vam poterdim, da v prvih stoletjih ne nahajamo, da bi bile kaj posebne o spovedi govorile ali razsodile, tako da bi v prvem hipu zares kdo, ki bi se le nanje opirali hotel, o starosti spovedi dvomiti mogel; ako se pa ozremo na prvi vzrok tega molčanja, se prepričamo, da ravno ono poterdi spoved in njeno apostoljsko starost. Cerkevne zbirališa namreč se niso za kratek čas sklicovale, ampak sploh, kakor je znano, le takrat, kadar se je vnela kaka razpertija med vernimi, ali je kaki krivoverec jel cerkveno edinost tergati; že prvi apostoljski zbor v Jeruzalemu, kakor nam apost. Djanje priča, se je bil iz tega vzroka sošel. Ako je pa temu tako, je potem tudi gotovo, da so zbrani očetje in cerkvi predniki le o tem govorili in sodili, za česar del so se sošli, kar je kaki dvom, razpertijo ali krivovero vzrokovalo. Ako bi se bil toraj kdo prederznil spoved obračati ali terditi, da v odpušanje grehov ni potreba, da je človeška znajdba in da nima po Kristusu in aposteljnih svojega začetka, bi cerkveni viksi in očetje kot varhi čiste resnice in apostoljskih izročil gotovo ne bili molčali, temuč bili bi v sklicanem zboru svoje misli razodeli, ter potrebno razsodili. Pa ravno ker oni molče in kaj posebnega o tem ne omenijo, nam je jasni dokaz, da v prvih stoletjih ni nikomur na misel prišlo nad veljavo in potrebo spovedi in njeni božji ustavi dvomiti ali jo celo zavreči, temuč imeli vsi so spoved za ravno tako navadni kot postavni in potrebni sredeček se po storjenem grehu z Bogom spraviti. Pozneje berz ko se je potreba pokazala tudi o spovedi govoriti in razločiti, tudi cerkvene zbirališa o spovedi niso molčale. Tako n. pr. cerkveni zbor, ki se je bil okoli leta 366 sošel v Laodiceji, to-le ukazuje: „Tisti, ki so se v mnogoverstnih grehih zadolžili, pa kažejo znamenje pravega spreobrnjenja s svojo stanovitnostjo v molitvi, ki jo spremlja spoved in pokora, naj se zavoljo božjega usmiljenja in dobrotljivosti v družbo sprejmejo, potem ko se jim je za njih grehe primerna pokora naložila.“ (Collet. Conc. tom. I Conc. Laod. can. II.) In cerkveni zbor na Francoskem (Reims) v letu 639 zapoveduje, „da naj nihče drugi kot lastni dusni pastir v postnem času spovedi spokornikov ne sprejema, ker njemu je na tem ležeče, da svoje ovčice pozna.“ (Conc. Rem. can VIII.) Ravno tako razločno in umevno govorijo o spovedi druge cerkvene zbirališa, kakor n. pr. cerkveno zbirališe v Salonu 644, v Carigradu 692, v Vormsu 768, v Parizu 829, v Paviji 855 i. t. d.

Po Nektariju, patrijarhu v Carigradu, kterege ste imenovali, ste me še na neko drugo, zelo veljavno in imenitno pričo opomnili, namreč na izhodnjo ali greško cerkev, katera nam, ker ima še vedno, kot mi katoličani, posebno spoved in navadi, zanesljivo apostoljsko starost in božjo ustavo posebne spovedi poterdi. Zakaj ne samo da cerkveni učenci in pisa-

telji imenovane cerkve, kakor n. pr. sv. Janez Zlatoust, sv. Bazilij, sv. Janez Jejunator in drugi, ravno tako kakor očetje in pisatelji zahodnje cerkve od posebne spovedi govoré, jo imenujejo od Kristusa postavljen zakrament, potrebno v odpušanje grehov; nam je izhodnja posebno po svoji ločitvi od rimske cerkve popolnoma verjetna priča, da posebna spoved ni nikakor kaka človeška iznajdba. Kajti, ko bi jo bil kak papež ali škof zahodnje cerkve začel in zapovedal, bi jo bili Greki v svojem sovraštvu do Rima in papeža gotovo zavergli, in ravno tako bi jo tudi Rimljani ne bili sprejeli, ako bi se bila pri Grekih pričela. Staroverci, kakor še sedaj, posebno pa ob času ločitve, serditi nasprotniki rimske ali zahodnje cerkve, ki so skerbno vse zalezvali, ji očitali in grajali, kar koli so pomanjkljivega ali manj hvale vrednega vedili in pri nji zasledili, vendar niso nikdar izustili in terdili, da je posebno spoved kak papež, škof ali kdo drug v rimski cerkvi vpeljal; in pri mnogih poskusnjah in obravnavah, obe cerkve spet zediniti, se od posebne spovedi nikdar ni govorilo, kajti rimska kot greška cerkev ste bile ene misli, da je namreč posebna spoved vedno v navadi bila, da jo je Kristus postavil in je v odpušanje grehov potrebna. — Ako je pa temu tako, kar nam zgodovina neoverzljivo spričuje, in česar se, kar postavim rusko cerkev zadeva, lahko prepričate, ako n. pr. pregledate Platonov katekizem, ki pod naslovom „pravoveroi nauk“ posebno razločno od posebne spovedi govori, — ako je temu tako, pravim, potem samo po sebi razpade vaše terjenje, da je Nektarij patrijarh v Carigradu v 4. stoletji spoved, kolikorsna in kakoršna je bila, overgel in odpravil. Zakaj, ker zahodnja cerkev vedno še spoved ima, kako jo je overgel, in ako jo je overgel, kdo jo je zopet vpeljal. Lahko je toraj previditi, da vaše terjenje ne zgodovine, ne resnice v podlago nima; temuč resnica je le to, da je on odpravil očitno spoved in odstavil duhovna, ki je te spovedi vodil in vredoval, kar je tudi storiti smel, ako se je koristno in potrebno kazalo, ker je bila očitna spoved, izvirajoča iz posebne spovedi, le človeška, cerkvena naprava. Prigodbo pa, ki je bila tega vzrok, nam pripovedujeta cerkvena pisatelja Sokrat in Sozomen. Berite jo pri enem ali drugem, in moje besede bote poterjene našli, da se je namreč neka plemenita ženska v očitni spovedi velikega storjenega greha obtožila, kjer so bile okolisine take, da je to veliko pohujšanje v cerkvi napravilo. Da bi se toraj v prihodnje kaj takega več ne pripetilo, je patrijarh Nektarij očitno spoved in službo duhovna odpravil, ki je te spovedi vodil, tako da so se verni zanaprej le samo v posebni spovedi, kakor jo je Kristus postavil, svojih grehov obtoževali, ktero obtoženje, ker skrivno, se več da nikakor pohujšati ni moglo. Tako je bila po ti vravnavi posebna spoved le se bolj vterjena. (Dalje nasl.)

Romanje na Tersat.

Et in veritate enuntio scientiam.
Ecc. 16. 25.

Ne bomo govorili o poglavitem primorskem mestu in svobodni loki avstrijskega cesarstva, to je, o gizdavo-lepem Terstu, kajti kar se njega tiče, bi rekli: „Pridi in vidi.“ Začnimo toraj popis svojega romanja na visini proti Bazovici. Tu je že ves drug zrak, vse drugo ljudstvo, vsa druga šega, vedenje in življenje, kakor pa v njeni pomorski oblastnici. Tu navadno vleče tenka pa tudi dostikrat močna burja, ki na oblake prahú seboj dervi, popotnik je večkrat v malo hipih pravi mlinski hlapec. De pa temu

vzrok množica kmečkih vozov, ki ali z deskami od Bistrice z bukovimi porobčki (fašami) iz Berkinarije, in pa z ogljem iz Čičarije dan za dnevom gejcajo v Terst, spraznjeni pa spet nazaj eizajo. Bazovica je prijazna vas, ima svojega vmenstnega duhovnika in pa kaj lepo novo cerkev sv. Marije Magdalene, ki so jo posvetili predlansko leto milostljivi terzaški škof Jernej Legat. V Bazovici se razdvoji cesta; na levo derži proti Škocijanu, železnici in Suzani, na desno proti Reki. Moremo pa reči, de je desno cestno krilo, če ne že nar bolj dolgočasno, vendar pa gotovo ena nar dolgočasnejših cest vsega avstrijskega Primorja. Ne mislimo s tem njenega obližja, ki je, kakor bomo slišali, sem ter tje prav romantično, ampak njeno posebno vpejavo, ki skoraj zmirom le gori in doli gre. Čuditi se je, ker nahajamo v naši dobi toliko prav umetno izdelanih in izpeljanih cest, in se celo po kmetih, de se je tako v nemar pustila ta skoraj nepretergoma terla cesta, sosebno pa, ker so se zraven osebnih berzovozov do konca letošnjega rožnika tudi vsako noč cesarski poštni vozovi med Terstom in Reko po njej verstili. Pač so milovanja vredni potovavci in konduktorji, nar več pa še poštniki, ki vozarijo po zimi čez snežne zamete pri strašnem tuljenju mogočne burje, po ledenih tleh in se po zelo nevarnih rebrih v terdi noči po tej tudi še zraven le preozki cesti. De bi se pa dala bolj varno in široko izpeljati, spričuje njen lepo izdelani kos med Obrovom in Podgradom.

Od Bazovice naprej, če niso oči cestnega prahu presite, se še zmirom vidi sinjasto jadransko morje, polnočna zahodnja stran istrijskega polotoka, furlanske ravnine in karniški snežniki. — Bliže pa razvalina nekdanj terdnega socrbskega grada, tega nar izvrstnejšega vidma terzaške okolice. Na planjavi za gradom so še o Valvazorjevi dobi rastle veliki prvotni hrasti, ki jih je pa neusmiljena sekira, kakor po Krasu in Istrii, rada ali nerada, do golega iztrebila, večidel v prid nekdanje morske kraljice, lagunskega mesta Benedek. Pa tudi govedi in drobnica so imele ondod obilno pašo, kjer dandanašnji le same skalnate tla svoje dolgočasne rebra kviško molé, in med njimi ovce in koze svoje piele hrane išejo. — Pod cesto je v enem polkotlu podružnica sv. Elija v Dragi. Na levi strani pa čubita na ostrem slemenu nad dober štirtlec ure od vsakega človeškega prebivališa v dolgočasni samoti cerkev sv. Tomaža aposteljna z duhovnišnico poprejšnjega vikarijata in pa sedanje goričanske ali gročanske duhovnije. Malo korakov pred cerkvo, komur je drago, si lahko kratek čas dela z mnogozložnim razlegom (odjekom). Ob cesti je Kervavi potok, kterege žalostno ime se piše od tistih časov, ko so ljute turške derhali divjale po Slovenskem; njih ena je bila prav tukaj popolnoma pokončana. Od tod po cesti proti Kozini je burja mogočna gospodinja; to nar bolj spričujejo drevesa, ki so sploh proti zahodu nagnjene. Nad Kervavim-potokom na zelenem gričku stoji vasica Nasirec s cerkvico presvete Trojice, in dober štirtlec ure dalje na prosti višavi vas Kozina, ki je pred nekoliko leti imela to nesrečo, de je nekaj časa vsakih štir in dvajset ur pogorela ali kaka hiša ali pa stan, ki jih je neznana hudobna roka zažigala. Pa še ti posebnosti ima ta vas, de se prav tu mejijo trije kantoni, koperski, podgrajski in suzanski; in pa štiri fare, dolinska, goričanska, rodiška in brezovška. Proti jugu pri Klancu se začne gorovje, še večidel z drevesi obrašeno, ki se steza do liburniškega morja in si venčuje na Učki svojo kraljevo glavo.

Zdaj jo bomo po brezovski duhovni cestili; pridemo nar poprej v Herpele, ki ima cerkvico sv. Antona pušavnika na mičnem griču. Tu se začne na desni strani ceste zdaj širokejša in zdaj ožja rodovitna nizava, ki se poleg ponožja omenjenega gorovja vije in zgubi v bergudskih rupah. Verstite se vasi Tublje in Rožice. Nad poslednjo pelje ubožna cestica v Brezovico. Farna cerkev sv. Stefana mučenika je prijetna in stoji kakor farovž in kapla-

nija, za katero se pa gnjilec in podert pravdata, med kosatimi mnogoletnimi lipami v prijazni dolini, po kateri se v mokrotnih letnih časih ko sreberna nit vodica vije in na zadnje pod robom nekdanjega taborja v votlino izlije. Na pokopališču, ki po stari navadi se cerkev opasuje, se nam je pa, resnično rečeno, serce tergalo, de za pokojnega pastirja, ki je okoli dvajset let faro dušno oskerboval, je ni bile ne izmed zlahte in ne izmed faranov mile roke, de bi mu bila v hvaležni spomin vsadila na njegov grob znamenje našega zveličanja — saj le prosti leseni krizec! — Proti jugu od Brezovice se versté na obojni cestni strani polišta poštna vasi Materije, vseh ktere skoz vasico Bač pelje postranska cestica v Odolino — Marenfels. Omenjeni grad stoji v mičnem z lepimi krepko-živimi gozdi ovenčanem dolu. Skerbno obdelano polje in snažne senožeti pa spričujejo, de je plemeniti posestnik, gosp. Jožef baron Marenci, varčen gospodar, ki pa, de bi tako ne bilo! šteje med kmeti le vse premalo posnemovavcev! Komu li se v tem mirnem dolu ne vsiljuje zlate Horacijeve besede: *Beatus ille, qui procul negotiis rura paterna exeret bobus suis?* — V gradu je tudi čedna kapelica sv. Petra aposteljna in sv. Ludovika kralja. Dalje ob cesarski cesti si nasledujete vasi Polžane in Hotičina, le-ta s cerkvico sv. Pantaleona mučenika; potlej Skadašina s cerkvico sv. Roka in na griču poleg ceste Markovšina s cerkvico sv. Antona Padovana. Skoz to vas pelje občinska cesta v Slivje, kjer je lepa cerkev sv. Martina škofa in novo duhovsko stanovanje. Drugač pa tudi ta kaplanija ni brez svoje ključice, kajti iz nekih dveh ali treh njenih vasi se dobijo skoraj vsako nedeljo in praznik v Terstu vozniki, ki s svojimi kljuseti, ki so večjidel le zgoli kost in koza, ali terzaško prostošino okoli cizlarijo, ali jih pa pod milim in nemilim nebom brez vse hrane stradati in hirati pusté, med tem, de nekteri teh voznikov po keremah svoje kmetiice po gertu poženejo in pa svoje uboge družinice na berasko palico pripravijo.

Pridši v hrusevsko faro zagledamo na solčnem holmeu vas Gradišče, ki ima tikoma ceste na levi strani cerkvico sv. Prima in Felicijana mučnikov. Obsencujejo jo mogočne večstoletne lipe, kterih že slavni Valvazor omenja, de so kosate in velike, in de jih Lahi navadno zovejo solčne drevesa — gli alberi del sole. Sicer so pa prav ta cerkvica, ozidje njenega pokopališa in pa omenjene lipe ze dostikrat mogle v zakotje streči tolovajem, ki so tu nenadoma mirne popotnike in poštna vozova napadali in ropali. Zadnjič se je to zgodilo še le pred par leti; ki se jim pa ni po volji oponeslo, kajti zasačila jih je kmali po storjenem hudodelstvu deželska pravica in zdaj v večletnem zaporu vživajo plačilo svojega ponočnega tolovajstva. Ne dalje od tod je votlina, kamor terzaški sleparji, dogospodarjeni postopaci in pa nekteri kmečki tumpei hodijo zakladov kopat. Porok tega so tudi „Novice“ v svojem 28. lanskem listu, ki se zastran omenjenega zakladovega kopanja v dopisu „iz Materije v Primorskem“ med drugim tako-le glasi: „Zadnjo pretečeno saboto, nedeljo, ponedeljek — sv. Petra in Pavla praznik — torek in sredo — celih pet dni — je pod vodstvom dveh terzaških judov več moških iz raznih sosesk v neki jami blizo Gradišče zaklad (šac) kopalo. Gorele so jim pri omenjenem opravilu, kakor neki mož spričuje, ki se je bil nalašč tje podal, tri voscene in štiri lojeve sveče; med tem je en jud zmiraj nekaj iz svojih knjig žlobodral in bedakom terdil, de bo gotovo hudirja primoral, de jim zaželeni in obilni zaklad izroči. Pa ves ta „hokuspokus“ je bil le gola sleparija, ki je sleparjem žepo polnila, kmečkim bedakom pa mošnjice praznila“ itd. — Pri Gradiščih se cesta nekoliko nagne proti Obrovu, ki ima na lepi ravnici med čverstimi lipami mično cerkvico Marije Device Oznanjenja. Veliki oltar je gotovo nar prvi kinč izmed vsih oltarjev cele hrusevske fare, v vrednosti okoli 20.000 goldinarjev in kaj mojstersko iz karatskega marmorja

izsekan. Marijni kip, pa tudi dva stranska, sv. Petra in Pavla, so prave izverstne dela. Pa kaj pomaga? Pred nekaj leti jih je roka nekega mojstroskaza z različnimi barvami popačila in jim s tem naravno lepoto vzela. Zdaj je pa na tem, jim spet izvorno podoba dati. — Dalje nasledujemo Javorje s cerkvice Šentjanža, ki jo venčajo šibke mlade, preveč goste lipe. Javorci lepšajo od leta do leta svojo vas, ter imajo čedne večjidel z opekami pokrite stanovanja, so delavni, gibčni in pa tudi bolj pobožni ljudje, kakor pa nekateri izmed njihovih sosedov. Pod Javorjem proti izhodu v kaj prijetnem jarku stoje Loče s cerkvico svetega Mihaela; lepi oltar je iz marmorja. Ta dolina ima plodne njive in travnike, oglejstane gojzde; sadne dreseva se tu, kakor v Javorju, zmirom bolj pridno sadijo in cepijo, kar za prihodnost lep zaklad obeta. — Na cesti proti jugu od Loč, ni se tega dolgo, se je pripetilo, da neki hlapec, ki je peljal lodrico olja v Bistrico, z vozom do ondotnega prepada pride. Bila je črna noč, bliskalo se, germelo in lilo je, — kar nenadoma treši malo sežnjev pred konje, ki se splašijo in v globoki prepad z vozom vred zakernejo. Hlapec — več mertev kot živ — v strašnem obupu, da je vse pod zlo slo, ne ve spervega kaj početi. Čez nekoliko časa pa, ko se spet zavé, gre ljudi iskat, da bi mu pomagali saj to iz globine izveči, kar bi bilo še za kako rabo. Res naprosi nekoliko mož, ki z njim hité na nezgodno mesto. Pa kako se zavzamejo, ko se z lučjo v prepad splazijo in se z lastnimi očmi prepričajo, da so konji živi in zdravi, posoda z oljem in voz pa kratko nič pokvarjeno. Srečno vse spet na cesto spravijo in veselja omamljen jo voznik dalje potegne. Omenili smo pa to prigodno samo za to le, ker smo prepričani, da so jo imeli nekateri posvetni modrijani le zgolj za igro slepe osode, mi pa rečemo, da vsak pravi kristjan bo v njej očitni perst previdnosti Božje vidil in castil. — Malo korakov na dalje stermi na golem griču razvalina bivše cerkve svetega Antona pušavnika v Leščevji, ki je že zanemarjena leta 1835 po otročji neprevidnosti pogorela. Pri tej cerkvi so imeli, kakor pravijo, v nekdanjih casih neki mnihi svoj samostan, in slovel je posebno tukajšnji shod in pa somenj v god svete Device Marine. Ohaja se zdaj tisto nedeljo po sveti Marini v Hrušici. Ker je pa ta svetnica malo znana, bomo nekoliko bolj natanko od nje govorili in sicer po beritu iz njenega življenja, ki se tako glasi: Marina, okinčana z izverstnimi čednostmi, znana zastran svojih čudežev, je slovela v Bitiniji v mali Aziji pri črnem morji. Njena svetost se je svetila nar lepše v pokori, molitvi in pa v zaničevanju vsih posvetnih reči. Njeni sveti telesni ostanki so bili preneseni v trinajstem stoletju po Kristusovem rojstvu iz Carigrada v Benetke v svetega Liberala cerkev, ki se je pa poznej po sv. Marini imenovala. Tukaj pobožno položene se dandanjši množica večjidel nestrohljene verno česti. Vojvoda in benečanska mestna gosposka sta pa zavoljo mnogih dobrot, ki jih je Benečanstvo prejemale po njenih prošnjah od Boga, to svetnico v vedno hvaležen spomin leta tisoč pet sto in dvanajst pridružile svojim patronom in njen god 17. malega serpana obhajati jeli. Ta svetnica se še časti v mnogoterih krajih avstrijskega Primorja, ki so bile kdaj pod benečansko vlado. Sveta Marina pa je tudi v leščevski cerkvi svoj oltar imela. Samostan je neki imel prav obiln vodnjak, hrib pa zraven družih raznih dreves, kakor že ime kaže, posebno gosto leščevje; — pa vse je ogledal nenasitni časi zob! — Na izhodnjem leščevskem znožju so v okljuku, ki ga tu cesti cesarska in pa hruševska delate, sozidali 1836 kapelico v čast Materi Božji iz slovesne obljube, ki so jo bili leto prej storili, ko je tudi v Hrušici razsajala strašna kolera. — in sicer večjidel iz milosčine hruševske mladine. V omenjeni kapelici gori vsako noč lučica, ki jo je pa lani neka prederzna roka z nespodobnimi čekarijami ognjusila.

(Dalje nasled.)

Še tudi pijanec in igrač se je spreobrnil !!

Pijanca in igravca spreobračati je skoraj toliko, kakor zamurca umivati. Pač srečna bi bila žena, katera bi tej strasti udanoga moža na boljši pot pripravila. Taka pa je bila bistroumna in blaga Ana Gros na Badenskem. Nje malo premožni mož je po gostivnicah s pijačo in igro vse sproti pognal in zapravlil, kar si je zaslužil; po več dni ga ni bilo domu. Dobra žena večkrat nima, razun grizljeja terdega kruha, kar nič v usta déti; on je pa tako nečlovešk in ji kar beliča ne dá, da bi si nakupila saj nar potrebniših reči. Nekega večera zapije in zaigra ves denar, ki ga je bil na tergu za žito potegnul. Drugi dan gre delat v svoj vinograd in zapové svoji ženi, da naj mu opoldne južino tje prinese. Žena res pride opoldan s precej težkim jerbaščikom ter ga postavi predenj tam, kjer je delal.

Mož sede h košarici in po svoji navadi popred nekoliko pomoli. Zelján jedi in že precej izstradan odkrije pletenico: pa kaj debelo pogleda, ko zagleda v nji namesti jedi svojega otročiča spijočega! Ko bi trenil, se mu razjasni, kaj to pomeni, ter pogleda milo svojo nasproti sedečo ženo. „No, le jej!“ mu odgovori ona s tako resnobnim glasom, da mu vse kosti prešine ter mu je nar grenkejši svarilo. „kajti, nič družega ti nisem imela prinesiti. Ker si véceraj poslednji vinar zapravlil, povzij zadnjič še svojega na pol zgladanega otroka, sej mora tako lakote umreti. Kot oče imaš menda saj več pravice do njega kakor pa lakota!“ Mož sedi nekaj časa ves omamljen ter debelo gleda svojega spijočega edinčka, na to pa globoko zdihne, se zjoka, plane kviško, s solzami oblit prosi ženo za zamero, pa obljubi, da od zdaj se bo v resnici in do čistega poboljšal, da ga nikoli več ne bo nihče vidil po kerčmah se potikati. Bil je res zanaprej mož beseda, skerben gospodar, zvest mož, pobožen oče svojih otrok. O preblaga žena, ti si jo zadela! Si pa tudi naj srečnejši med vsimi ženami pijancev; ko bi marsikteremu pijancu žena tako postregla, kdo vé, kako bi se ji izšlo? — O da bi pač ta sveti postni čas vsi pijanci spoznali, kako je stradalo dete Jezus s svojo Materjo Marijo v betlehenskem hlevcu; kako se je tridesetletni Jezus postil 40 dni za nas; kako žgečo žejo je za nas na križu viseč terpel; in poslednjič, kakošna lakota in žeja čaka vse pijance v večni temi, enako unemu poželjivemu bogatinu. — ako se še o pravem času resnično ne spreobrnejo: ker po besedah sv. Pavla požrešniki in pijanci ne bodo posedovali nebeškega kraljestva.

Burja.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Gospod misijonar Pirc se še niso mogli v misijon vrniti, zato ker njih spremljevalci niso še pripravljani. Studentom, ki so jih želeli sprejeti za ondotno škofijsko semenišče, so popotni listi odrečeni, menda zavoljo vojašine. Tačas so neutrudljivi misijonar zopet večkrat pridigali in tako tudi tukaj v svojem domačem kraju misijonarijo. 29. u. m. so bili šli po železnici na Dolensko in so na Savi obiskali svojega ljubega prijatla in sošolca, v. č. g. P. Čuden-a, kjer so tudi čez noč ostali in drugi dan množici, ki se je bila obilno zbrala, prav živo razlagali in z mnogimi zgledi popisovali namen človekov na tem svetu. H kosilu se je bilo zbralo lepo število gospodov in med temi v. č. gosp. Mat. Kristan, fajm. z Vač, tudi gosp. misijonarjev sošolec. Neizrečeno razveseljeni so bili apostelj Indijanov med svojima starima tovaršema in drugimi gosposdi, ktere so razveseljevali z mnogoterimi veselimi in žalostnimi dogodbami iz svojega misijona, tudi indijanske pesmi peli, in v drugi pesmi v osem jezikih svoje življenje popevali. To pesmico, ki se začne: „Ljuba kranjska mi dežela.“ bomo skusili enkrat razglasiti. Ne vé se prav za

gotovo, kdaj odrinejo iz Ljubljane, vendar pa doigo ne bodo več odlašali.

Iz Ljubljane. V našem deželnem zboru 7. t. m. je bil na versti hišni red ljubljanske bolnišnice, kterega je deželni odbor, na novo sestavljenega, deželnemu zboru predložil, da naj bi ga poterdil. Gosp. poslanec Dežman pa je razodel mnogotere pomanjkljivosti tega novega reda, dokazoval celo njegovo neveljavnost, nasvetoval, da naj se izvoli odbor, kateri bi ta nasvetovani red na novo pretresel, ker to je silo tehtna reč. Gg. poslanca dr. Bleiweis in dr. Zupan sta delo deželnega odbora močno zagovarjala, pa vendar nista bila zoper novi odbor, kateri bi to zadevo na vse strani prevdaril, in zbornica je res glasovala za odbor, ki je bil potem izvoljen. Odborniki za to reč so gg. poslanci, Dežman, Mulej, Gutman, Bleiweis in Škedelj.

V zborni razpravi o tej reči 7. t. m. je bilo opaziti, da poslanec g. Dežman je krepko zagovarjal pravice gosp. vodja v bolnišnici; gg. Bleiweis in Zupan pravice primarjev, sekundarijev in tudi še družega ondotnega osebstva. Reševale so se te in une pritežnosti. Le samo za usmiljene sestre nihče ni imel besedice, dasiravno bi tudi one imele kaj povedati, morebiti tudi še kaj potožiti. Močno se je povdarjala glavna naloga: red v strežbi bolnikov; dobro bi bilo pa zraven tega delo, tudi kako besedo slišati v prid npravnega ali moralnega reda, ki je gotovo ena prvih nalog v vsaki napravi in ki blezo noben človek ne taji, da pod oskerbništvom usmiljenih sester dosti lepši vlada v bolnišnici, kakor pa poprej. Zares ni reč kar si bodi, kar je dosti znano, da po več strežnic na leto je poprej zginilo, ki so zopet pozneje na dan prišle, da molčimo od mnogih drugih reči, ki se ne dajo utajiti. Slavni deželni zbor in odbor njegov bo gotovo vse okolišine rečno prevdaril in si mnogotere zadeve na tanko pojasniti dal, prejden bi mile sestre prisilil bolnišnico zapustiti. V novo predloženem hišnem redu so namreč take reči in tirjatve, ki so zoper pogodbo, s katero so sestre bolnišnico prevzele, kakor tudi zoper njih redovne pravila, in sestre bi mogle ali svojemu redu nasproti delati, ali pa bolnišnico zapustiti. Tako je n. pr. v več rečeh zastran bolniških strežnic, njih sprejeme odprave itd.

Tehtno pa je res vprašanje za ljubljansko mesto, če bi mu bilo v prid, da bi se usmiljene sestre zavolj nekterih paragrafov novega bolniškega reda iz bolnišnice odpravile? Kolikor se o tej reči vé, je red keršanske ljubezni sv. Vincencija Pavljanskega zares velik blagor za bolnišnico. Kdor pomisli, kakošnega nesrečnega osebstva je zmiraj kaka stotina v bolnišnici, in da je vendar na tem ležeče, da bi tako ljudstvo ne le na telesu, ampak tudi na duši nekoliko ozdravljeno bolnišnico zapustilo: bo gotovo dobrotni vpliv milih sester bolnišnici privošil. Mislimo pa si tudi celo nevernega človeka na bolniški postelji, ako ima občutno serce, bi bilo vendar meniti, da mu bo ljubši mem družih strežba od taci oseb, ki se edino in samo iz ljubezni in usmiljenja tej službi posvetijo, in ne za časní dobiček in plačilo, ne zavoljo vsakdanjega kruha, ki bi lahko boljšega jedle, — ne zavoljo zločnosti, kateri so se iz ljubezni do bolnikov odpovedale. H koncu še to, da pogodba z deželno vlado je tako sklenjena, da se mora odpoved od ene ali od druge strani za celo leto poprej dati. Novi red, če se s pogodbo in redovnimi pravili usmiljenic ne sterne, bi se pred enim letom ne mogel vpeljati, ker še le potem bi sestre mogle odstopiti.

Iz Šentruperta smo zvedili po prijateljskem dopisu, kar nas serčno veseli, da veliki altar za ondotno cerkev izdeluje naš domači umetnik gosp. Toman v Ljubljani v gotiškem zlogu, in ne g. Haas v Gradcu, pri katerim se bodo le nekatere ozaljšave za altar naročile, n. pr. 12. aposteljnov in druge podobe in vlitte kovine, za kakoršne reči je pravi umetnik. Jeseni prihodnjega leta ima altar po storjeni pogodbi dogotovljen in postavljen biti.

Od Šavnice ravno dospevši dopis pripoveduje, da so 29. u. m. ondi pokopali preč. g. M. Korošaka, dekana

in fajm. Malo poprej pa č. g. A. Krefta v mali Nedelji. Obsirniši dopis prihodnjic.

Iz večernih slovenskih krajev prijateljski dopis nam priča, kako počasi napredva ondi ravnopravnost in koliko hud boj da ima resnica. Pravi namreč vmes družega: „Slovenski časniki in slovstvo je pri nas malo čislano, ne v šolah ne v pisarnicah nimamo slovenskega narečja. V cerkvah pa je vse slovensko, in duhovni se terdno deržijo slovenščine, če je tudi nekaj popačena s furlanskim narečjem. Pri nas hočejo nas vtopiti le laški časniki, in kar je še bolj žalostno — slabi. Torej so škofje na Beneškem prisiljeni jih preklicovati. To se je zgodilo z Rivista Friulana iz Vidna, z Messagere di Roveredo iz Tirola, z Gazzetta di Verona iz Verone. In daravno so preklicani, jih vendar čitajo po kavarnicah in po hišah eni, kateri (razberzdano) svobodo ljubijo. Tudi Renanova knjiga se klati okoli in prodaja po bukvarnicah, zoper katero so bile očitne molitve po vsih farah naše nadškofije. Prebravši jo — z rimskim dovoljenjem — sim sklenil: „to je knjiga neumna in pisana za norce, in ne za učene ljudi.“ —

Družba teržaških duhovnov, 3. majnika 1863 od prečast. škofijstva poterjena, ima namen, podpirati dolgo bolne, ali oslajbljene, ali ostarele delavce v nogradu Gospodovem, ki si sami ne morejo pomagati. Pomoc, ki se v začetku le v denaru deli, ne sme seči nobenkrat nad sto in ne pod trideset gold. za enkrat. Ti pomočki pa se delé: iz letne plače družnikov, iz radovoljnih darov družnikov, ali pa družih dobrotnikov, in iz pobožnih zapuščin. Plačujejo pa družniki po starosti, in sicer do 30. leta po 4 gld. pristopnine in po 2 gld. letne plače, dalje do 40. leta po 6 gld. pristopnine in po 3 gld. letnine; do 50. leta 8 gld. pristopnine in po 4 gld. letnine; od 50. leta dalje po 10 gld. vpisnine in po 5 gld. letnine. Ako pa hoče kdo 50 gld. na enkrat dati, mu ne bo treba nikoli nič več plačevati. Varh in višji vodja te družbe je škof domače škofije. Sicer ima družba svojega predsednika, podpredednika, šest svetovavcev in tri pomočnike, tajnika in blagajnika. Družba ima letni zbor in tudi posamezne shode.

Na Dunaju, 24. svečana. — k — Ni še davno, ko me je neko nedeljo zgodaj zjutraj poprej kot druge krati iz predmestja želja gnala v notranje dunajsko mesto. Spremljal me je prijatelj Miroslav in urno sva korakala po križevatih ulicah. Zor je bil že napačil na jutru, vendar v mestu še ni bilo belega dne, berlele so pa plinove luči. Bil je popred sneg pobelil ravnine, tudi dunajske strehe so bile odete z njim, tisto jutro pa je potegnil jug, zato so z visocih streh mogočno germeli plazovi, mogla sva hoditi po sredi, sicer bi nama bil pinče potolkel. Vprašali pa boste, česa sva iskala. Berž vam povém. Hotla sva priti k sveti maši, da bi čez dan laglje muzam (ucenju) služila. Bila je ura pet, pa več cerkev je še bilo zapertih, šla sva tedaj v naj slavniše dunajsko svetišče, v Štefanovo. Kmalo je zvonček zapel in Božji služabnik stopil pred veliki oltar. Spravila sva se v klop, sej je bilo dosti prostora; le tam pa tam je sedela kaka zašlarana gospá, sem ter tje stal rezen možak; pa kolikor jih je bilo, brala se jim je prava pobožnost na obrazih in vedli so se, kot se spodobi v tako svetem kraju. Po sveti maši je stopil duhoven na leco in zaklical: „Sin Davidov, usmili se me!“ — Približevali so se ljudje iz zatemnelih kotov velikanske cerkve poslušat svete blagovesti. Bilo jih je malo in zdelo se mi je, kot bi otroci privreli k očetovi mizi, ko jim jame kruha deliti. Poslušal — gledal sem, in prešinila me je mila otožnost po beli Ljubljani. Ko sem tam prihajal, bodi si v katero koli cerkev zgodaj ali pozno, kako je bilo vse živo in polno. Blagor Slovincem, ako v pravem namenu ostanejo večno v taki slavi!

Iz povedanega pa ne smete sklepati sploh o dunajski živi veri. Že sem bil menda enkrat omenil, da je tudi tukaj se pri mnogih pravega duha, in se po priliki tudi na-

hajajo polne cerkve. Vendar hrepenenje po večnem kraljestvu se ne razodevle tako, kakor se razstavlja zemeljske lepote in izdelki časnega blagostanja. V našem velikem mestu znajo prodajavci posebno mikavno razstavljeni svoje reči, hočejo jim kakor življenje vdihovati, da bi same govorile željnim očem in polnemu žepu: kupi me! Tu se za velikansko šipo estetično obrača voščena slika, ozaljšana kot kraljeva nevesta ter pravi memogredočim: moj gospod ima mnogo enacega blaga, hodi k njemu. Tam se v svetlem kolobaru sučejo zlate ure in nenehoma teklijo: tik tek naprej. Druge so v zelenih vencih zapleteni rumeni zlataki, vmes so srečke, in našemljeni možički plešejo s figurami v sredi, kot bi vriskali: Sreča te išče, kupi srečko in rajal boš kakor mi. In tacih igrač je še veliko, kaj bi se neki mi iz tega učili? Morebiti, da se dobre reči same hvalijo. Naj bo tak, ali menil bi še kaj drugega. Tudi slovenska domovina ima dokaj lepega in dobrega, pa po mnogo rečeh pre malo sega celo domače ljudstvo. Evo tedaj: javni glas naj modro in prevideno še bolj ko zdaj spravlja na dan koristno blago, ki ima vterjati časno in večno srečo slovenskega naroda. — Bog vas živi, dokler se spet ne vidimo!

Z Dolenskega, M. D. — ski. „Slomškove Drobčinice“ za leto 1863 so kaj izvrstna knjiga. Ze sama premila podoba njih očeta jim mora serce vsacega domorodca pridobiti. Pridige od nebes, ki se v njih nahajajo, so zmogljive, tudi se tako okamnelo serce omečiti, da začne na svojo pravo domovino misliti in za njo skerbeti. Marsikterega grešnika, ki jih bo bral ali poslušal, bodo prebudile iz njegovega dušnega spanja, greh mu pristudile in čednosti prijetne storile. — Tako bodo pokojni knez še pozno po svoji smrti duše za nebesa pridobivali.

Zastran popisa Slomškovega življenja pa naj samo to rečem: Vsaki stan v njih življenji lepe posnemanja vredne čednosti najde. Oj, da bi se tudi brezštevilni posnemavci za-nje našli! — Razum tega je pa zlasti še za vsakega solskega učitelja v Drobčinicah mnogo blaga. Občni spis, ljubezen, spoštovanje in zaupanje pri otrocih si pridobiti, bode marsikakemu učitelju, ako se bo hotel po njem ravnati, iz neprilike pomagati in mu pravo pot pokazal. Nauki in branje v Drobčinicah so neprecenljive zlate jagode. Noben clovek, kateri zna brati, posebno pa noben učitelj naj bi ne bil brez te krasne knjige.

Iz Gorice, 4. sušca. — Rado ali nerado, dva nasprotna občutka se mi vjemata, ko vam naznanujem novico: Visoko častiti gospod Jožef Tunj, fajmošter in častni kanonik pri fari sv. Ignacija, izvoljeni so kanonik in „poe-nitentiarium“ v veliki cerkvi sv. Hilarija. Veseli, jako veseli smo, da se spoznava in očitno obdaruje zasluženje dušnega pastirja, ki so se skoraj 33 let v vinogradu Gospodovem neprenehoma goreče trudili, in sicer: kot duh, pomočnik v Sempasu, vikarij v tukajšnji stolni cerkvi, fajmošter na Šent-viški gori, dekan v Devinu, in poslednjič spet kot fajmošter se nasedanjem svojem mestu v Gorici. Zalostni, jako zalostni pa smo, ko po takim povišanji zgubimo verlega oskerbnika naše cerkve, ne manj ljubeznjivega očeta njihovih podložnih, ki so jim s srcem in spoštovanjem vdani. Res pa je: Kdo premore ustavljati se in ukljubovati sprememljivosti časa, ki tudi mnogo zaslužene može, se ve da le na Božje povelja, seboj pomika na višo stopinjo časti in imenitnosti, dokler jih ne bo poplačal na unem svetu sam Taisti, ki edini vredno poplačati zamore, po tem ko poreče: Pojdi v veselje svojega Gospoda! Toraj naj le to še pridemo: Blagoslov Božji naj spremlja vsacega povsod, ki se trudi Bogu v čast, ljudem pa v blagor!

Ud fare sv. Ignacija.

Iz Gorice 5. sušca. Eden za drugim, na zadnje vsi Slovenija žaluj! zgubila si zopet everstega pisatelja: Umerl je in ne dha več v. č. g. Filip Jakob Katol, vikarij

na Pečinah, rojen ravno tam l. 1820, duhovnik posvečen l. 1845. Popisovati njegovo življenje prepustim komu, ki ga je bolje poznal kakor pa jaz. Bolehval je ze dolgo; červ neprijetnih mu okoliščin ga je glodal, dokler ga ni ob življenje pripravil, kar se tudi iz njegovih spisov lahko povzame. Tako postavim bere se v „Slov. večernicah“, osmi zvezek stran 27 takole: „Na tem svetu mi ni bilo nikoli dobro, smem se zanesti, da na unem svetu bo milostjivi Gospod obrisal vse solze od mojih oči.“ Bog ga sedaj usliši! za kar serčno radi tudi mi svojo molitev pridemo. Knjige, ki jih je spisal, so izvrstne in slovijo po Slovenskem, namreč: Domači ogovori nedeljski in prazniški v treh zveskih, Večne resnice ali misijonske pridige, v dveh zvezkih. Pisaril je tudi za Slovenske večernice, včas kaj za „Danico“ i. t. d. In kolikor mi je znano, začel je spisovati kersanske nauke za misijon. Koliko je pa tega doveršil, ne vem. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Iz Amerike pišejo, koliko pomanjkanje katoliških duhovnov je v ameriški vojski. „Cela versta polkov (regimentov), prosti vojaki in častniki, je prošila za katoliškega duhovna; pa bilo je nemogoče jih uslišati.“ Samo minulo leto je pač do 100.000 katolčanov prišlo na novo v Ameriko, in po takem bi moglo samo za te saj 100 duhovnov več biti. Še celo preslavni general Korkoran (ki je 22. grud. — bivši s konja padel — umerl) je za svojo skoraj zgoli katoliško kerdelo (11000 vojakov) le po dolgem prizadevanji komaj dobil vojaškega duhovna, ki je potlej vsak dan po 20-30 vojakov obhajal. V 4 tednih, ki jih je med temi vojski prebil, jih je 80 pervikrat k Božji mizi pristopilo, in do 400 jih je bilo po novojojskem škofu birmanih. Tudi po bolnišnicah bi se bilo dalo nezmerno veliko dobrega storiti, ako bi bilo dostojno število duhovnov in usmljenih sester. V bolnišnicah v „Poducah“ in „Mount-City“ n. pr. je pe eni sami bitvi 191 ranjenih vojakov sv. kerst sprejelo. V severni Ameriki namreč skorej $\frac{1}{3}$ otrok in $\frac{2}{3}$ odraslih moških ni kersenth. ... Mlad častnik (oficir) iz novega Jorka je sam šest k smerti obsojenih razbojnikov iz Misurskega podučil in kerstil, ker ni bilo pričujočega nobene-ga duhovna.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Kaj bo storila svobodomiselná Italija? vpraša „Armonia“ in odgovori, da ravno tri leta ni storila drugega, razun podirala je; in če ji bo Bog pripustil, bo še dalje ravno to delala? Ze ministerstvo laško pripravlja prodajo vsih deržavnih železnic in pogoltnjenje vsih cerkvenih posestev. Torej bomo vidili, da bodo pregnali teh malo minihov, ki so še ostali, še druge samostane v kasarne in jetnišnice spreminili, zaperli še druge cerkve... Ker pa se vedno spričuje, da poropane cerkvene dobrote nikoli ne obrodijo blagodara, torej bo Italija le še bolj izpita ostala potem, ko bo dedino Božjo in dedino ubozih pogoltnila... In ko bi Bog po svojih neizvedljivih pa vselej pravičnih sodbah dopustil rovarstvu, da v Rim pojde, kdo nam bo dopovedal, kakošno strašno razdjanje bi tamkaj storilo? Začelo bi razdirati zidanje petnajst stoletij in časno posest papežev; poderlo bi stoljno mesto vesoljnega sveta, da bi iz njega storilo stoljno mesto laškega kraljestva...; razdjaló bi prostost katoliške Cerkve; razdjaló bi naj lepši slave italijanske, med kterimi je perva, da imajo med seboj sedež naj vikišega škofijstva katoliškega. Razdjaló bi naj imenitniši lepoto katoliškega veličastva; rovarstvo, koder koli se razširi, podira cerkve, kloštre, vstave; ali bi ne bilo ravno tako v Rimu? — Kakoršni so rovarji po Laškem, taki so povsod, vsako večí mesto jih ima kej. Naj bi imeli oblast marsikteri prostovoharji, — pač kmali bi vidili, da oni imajo prostost za pregrehe, za čednost pa okove in železje, kakor uni na Laškem.

Nadvojvoda Maksimilijan, novi mexikanski cesar, ki je že v Parizu prišel je bil naznanil, da iz spoštovanja do štiridesetdanskega posta, ne bo prišel na noben „bal“ in ravno zato se je odpovedal vsem slovesnostim; le samo vojaški ogled se bo napravil njemu na čast, ker to s postnim časom ni nasprotno. (Arm.) Bog daj srečno, častljivo, mogočno, dolgo, slavno vladati tako modremu cesarju!!!

Z Dunaja. (Cyr. a Meth.) Tukaj se sedaj ravna o tēm, da bi se med blažene prištel J. Klemen Hoffbauer, duhoven in general-vikarij družbe najsvetejšega Zveličarja, rojen v Tasvicach pri Znojmu na Moravskem 26. grad. 1751, umrl 15. sušca 1820 v Euzersdorf-u poleg Dunaja, od koder je bilo njegovo telo 3. listop. 1862 na Dunaj preneseno. V ta namen se je začela na Dunaju pozvedna pravda (informativni proces.) 146 vprašanj so priče odgovorile in s prisego poterdile. Čast. starček in duhoven te družbe v Pragi, g. Madlener, Hoffbauerov tovarš, in pa znani govornik kanonik dr. Veith sta poklicana za priče k tej pravdni obravnavi. Posvečeni škof Kučker je komisar, P. Haringer prokurator, tukajšnji provincial P. Jenč pa postulator causae. 21. pros. je bila zato reč prva seja pod predsedništvom presvitl. kardinala Raušerja, vikšega škofa dunajskega, 25. pa druga seja pod predsedništvom general-vikarija dr. Kučkerja. „Cyr. a Meth.“ obeta v kratkem naznaniti življenje tega služabnika Božjega, rojenega Slovena.

Galicija in krakowska krajina ste po cesarskem razklicu 24. u. m. djane v stan obsede. Vse orodje in vojna priprava se mora v 14 dnevih poličiti in uradom oddati; vsi tujei si morajo v 48 urah pri poličiti izprostiti privoljenje, da se smejo dalje v deželi muditi; deželnega zbora v tem stanu nimajo in k državnemu zboru od onod poslanci niso dopušeni. Rovarske početja in zaveze zoper varnost in celoto Avstrije, pravi razglas, so vzrok taki naredbi.

Iz Rima pravi dopis v „Schnellposti“, da je rimska vlada dobila pisma, v katerih se poterjuje zveza med Rusijo, Prusijo in Avstrijo. Naredbe v Galiciji in na Krakovskem, kakor tudi na Pruskem, temu naznanilu niso nasprotno.

Slavni orleanski škof Dupanloup ta postni čas pridiga v Rimu; „duh Jezusa Kristusa in duh tega sveta“ je odbrana stvarina. V duhu Jezusa Kristusa se nam kaže ljubezen našega Zveličarja za zveličanje človeštva, v duhu sveta pa sovraštvo, ki svet navdaja zoper vse, kar je veri prijazno. Ljubezen Jezusa Kristusa se je skazovala v vsem djanji Njegovega življenja in v vsaki Njegovi besedi, zlasti pa, ko je otročice blagoslovljal, blagroval uboge in vsmiljene, ko je bolne ozdravljaj, priporočal ljubezen, in ko je rekel, da ni prišel klicati pravičnih, ampak grešnikov. Drugikrat je govoril o poskušnjah, katerim Bog človeka podverže v tem življenji, da ga v nebesa vleče, kako da so potrebne, koristne, kako častitljive nesreče, zopervanja, poniževanja itd.

V Prusii se je katoličanstvu posebno počislanje zgodilo. „Armonia“ piše: Pervikrat po odpadu ob Lutrovem času in obstoju pruskega kraljestva je ta vlada naravnost prosila in sprejela službo katoliških duhovskih redov. Vojenski minister vitez Rohov je prosil hišo sester sv. Karola v Treviru za 18 sester v pomoč bolnim in ranjenim Prusom v Slezviku. Kar se lahko misli, so redovnice brez pomude se podale na bojiše. Tudi usmiljene sestre v Berlinu so bile k tej službi naprošene, in precej se jih je pet na bojno polje odpravilo. Protestanške diakonise, ki so pred unimi šle, so ostale v neki bolnišnici, 40 milj od bojiša. Nekteri katoliški duhovni so odrinili z ravno tem namenom. Štirje redovniki Aleksijanci so enako na ponudbo vojaških poveljstev Kolonijo zapustili ter šli na Slezviško. Njim se bodo najberže kmali pridružili redovniki usmiljeniki v Bratislavii. Za uboge katoličane, v obojnem vojvodstvu raztresene, je bila nju obseda dobro došla. Vojniškim duhovnom je

dopušeno Božjo službo opravljati v protestanških tempeljnih, ki so bili gotovo nekdanj katoliški, in svete opravila katoliške Cerkve so za protestante neizrečeno ginjive.

V Formaci na Laškem, piše „Armonia“, se je 17. u. m. strašna reč prigodila. Malopridnež Guenza Anton je želel z neko dekline tistega kraja zaljubljeno znanje napraviti, ker se pa pametno dekline noče s prismođežem meniti, jo počaka na poti, koder gre v hlev živino verdévat. Nesrečni potepuh bruhne nekatere psovke, izleče nož in deklico rani na vratu, na persih in na plečih. Ko zavpije na pomagaje, pričece mati svoji hčeri na pomoč in skuša tolovaju nož iz roke izviti. V tem gnetenji čune smertno ranjena deklica na tla in svojo mater seboj potegne. Motivec pa skoči za bližnjo hišo, si prereže vrat in se zverne mertev na tla. — Razširjavci zoperverskih knjižur, smerkovih romanov in zaljubljenih pesem so dostikrat sejavci tacih satanovih del; naj bi si jih za ušesa zapisali!

Iz Finalborga pišejo v „Stendardo Cattolico“ tole novice, ki kaže, da z Bogom in njegovo Cerkvijo res ni varno norčevati. Sindik srenjski L. Bergalli je s svojimi zvižčami bil dosegel privoljenje, da naj ondotni dominikanski kloster zatre, in tudi to veselje si je hotel sebi približniti, da je sam nesel dobrim menihom to žalostno naznanilo. Samostanski prednik mu je rekel, da ga ne spozna kakor pravo oblast ter ga opomni, da s tem djanjem se je nadergnil v cerkvene cenzure. Bergalli osabno odgovori čast. predniku, da bo že poskerbel, da ga bodo za oblast spoznali, in gre ondu. Ali komej pride domu in v hišo stopi, ga udari mertvud, in — kmali potem je bil mertic! —

Zesniki, jabelka in tesnika.

Zaljubljenim zaslepljenkam v poduk. Na Dunaju je te dni teki zaljubljeni divjak svojo nesrečno vlačugo v neki hiši pri njeni bolni prijateljci z dobro nabrušenim nožem napadel, jo vsekal v zatilnik, zadel na glavo in v desno lice, kjer je nož običal. Potlej je motivec pobegnil in poznece se sam zatožil pri poličii na „Neubau-l.“ Maseval se je, ker ga je bila zapustila, in žugal je poprej, če ga zapusti, da jo bo za vse žive dni zaznamnjaj, in če bo moč, ji nasodgrznil. Naj bi se reva — s toliko drugimi vred — ne bila z zapeljivcem spetala, pa bi ne bila prišla v toliko nesrečo! Tudi tisti, kateri z nečistimi in zaljubljenimi pesmami in „novelami“ k takim nesrečnim zavezam mesetvajo, imajo priliko si o tacih novicah vest izpraševati. — V Torino je 26. u. m. kar nanagloma umrl grof Gustav Kavur, stareji brat umerlega znanoga ministra Kavurja. Mertvud ga je zadel. — O znamen Zuzelka-tu pravi neki dunajski list, da je bil v prvo katolican, potlej rongeancar, in zdaj luteranar. Odpadniki so zmiraj nar hujsji preganjavci katoliške Cerkve, od tod je razvidin Zuzelkov bes in plēs. — V Gdanskem je bil sv. Nikolaja dan pokopan policajni vodja Weier, ki je bil poprej freimavrar ali svobodni mavtar; poslednjic pa se je spreobernal h katoliški veri in na smertni postelji je prejel sv. sakramente. (Kat. Posol.) — Slavni pianist Liszt je 19. u. m. v Rimu dal koncert v prid denara sv. Petra. — „Armonia“ več povedati, da se je veliko mornarjev nadvojvodu Maksimilijanu ponudilo v mexikansko službo in da je njih ponudbo rad sprejel, ker da menil v svojem novem cesarstvu mogočno mornarstvo napraviti. — Placana norčija, M. X., piše „Arm.“ prav muhaot in temoglav človek v svojem življenji, pokliče pred nekimi dnevi dva mizarja na dom, da naj mu mertvaško nosilo ali pare naredita. Delaveca pognata človeka, kakosen mož je, in se dela lotita. Ko je reč dodelana, jo M. X. hoče poskusiti; toda šala se je slabo končala. Komaj pare zagleda, se mu v glavi zaverti in omedlevši na tla pade. Čez nekaj dni je bil res djan na pare, ki si jih je bil naročil. — Vec kakor sto redovnic sedanje dobo po avstro-pruskih bolnišnicah

streže ranjenim in bolnim vojakom. — V Rimu je 23. pros. tega leta umerla Magdalena Onofri, ki je bila rojena 5. pros. 1742, tedaj je imela že 122 let. — V Kourse na Francoskem so undan iz vode izlekli skopuha, ki je silno revno živel; imel je pa na vratu vrečo z 10.000 franki denara v nji... Tu se vidi, da lakomnost je res malikovanje.

Zná se dobro god ss. Cirila in Metoda 9. sušca; njuno česenje se močno poživlja, kar se zlasti z razširjanjem bratovšine razodeva. V kratkem smo več stotin podobie razdali: torej prosimo gg. pri sv. Jožefu v Celji, da bi jih blagovolili zopet kaj poslati.

Domače duhorne raje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Tretji način moliti so kratke molitvice, ki kakor ognjene iskricice o vsaki priložnosti iz serca švigajo. Postavim naj le nekatere molitvine žarke za vsakdanje opavila. — Kadar se zbudiš, utegneš reči s psalmopovcem: O Bog, moj Bog, obzorse k Tebi zbudim (Ps. 62, 1), k Tebi, ki si me stvaril, de naj Tebi živim. — Kadar se oblačiš: Stori me belega, o Gospod! in očisti mi serce (Ps. 50, 4. 9), da v kervi Jagnjetovi umit, zaslužim večno veselje. Ali pa: Obleci me, o Gospod, z ženitvanskim oblačilom, in moja duša naj bo pred Teboj v zlatem oblačilu ljubezni in v pisanem lepoticji vsake čednosti. (Ps. 49, 10). — Kadar obraz in glavo vpravnuješ: Čimu si prevzetin, prah in pepel? Glej, molji bodo tvoja postelja in červi tvoja odeja. Ali pa: Spomni se, človek, prah si in v prah se boš povernil. — Kadar se umivaš: Po obilnosti svojega usmiljenja zbrisi mojo hudobijo, o Gospod! Umivaj me čedalje bolj in bolj mojih hudobij in vse moje grehe mi odpusti, ker spoznam svojo hudobijo. (Ps. 50.) — Predenj začneš zjutranjo molitev: Gospod, odpri mi ustnice in moje usta bodo Tvoje hvalo oznanovale. (Ps. 50, 17.) — Pred duhovnim branjem: Govori, o Gospod, ker Tvoj služabnik sliši! Ti imaš besede večnega življenja. (Jan. 6, 6. 8.) — Kadar odhajaš od doma, pokropiš se z blagoslovljeno vodo: Pokropi me s hisopom, in bom očišen; operi me, in bom bel nad sneg. (Ps. 50, 9.) — Gredé k sv. maši: Stopil bom pred oltar Božji (Ps. 42, 4); daroval bom Gospodu hvalni dar, sveti in neomadežani dar: Jagnje, ki grehe sveta odjemlje. (Jan. 1, 29.) — O začetku sv. maše: Moj Bog, bodi usmiljen meni ubogemu grešniku (Luk. 18, 13); ker spoznam, da sem hudo grešil; moj greh, moj greh, moj preveliki greh! Pri sv. maši bodi zbrano, pobožno in častljivo; pazi na dele sv. maše; misli na Kristusovo terpljenje in moli, kakor veš, da je dolžnost. (Dalje nastl.)

Trojni zdihljeji pred Najsvetejšim.

I.

Ponižno verjem, Jezus naj milejsi!
Da pričujoč v presveti si skrivnosti,
kot Bog in človek v večni presvetosti,
Nebeška Mana, — dušam najsladkejši.

Ti tu si vsim prijatelj naj zvestejši.
Ti me podpiráš v revni in bridkosti.
Ti sam oserčiš v moji me slabosti.
Da srečno zmagam skušnje naj ojtrestejši.

Glej, o Gospod! jest grešnik tu zdihujem,
Telo in dušo — vse Ti izročujem.
Oh skaži mi, o Jezus, milost svojo,

Da živo v večne verujem resnice,
In grem za Tabo, Solnce vse pravice!
Gospod poterdí, prosim, vero mojo. —

II.

Oh, upam v Te, Zveličar ljubeznjivi!
Da, ker si zame drago dal življenje,
Boš tudi zbrisal moje zadolženje,
Sej si zaklad vseh milost neizmerljivi.

Bežite upi, svetni, zapeljivi, —
Vi, kateri sercu delate terpljenje;
Namen vaš je le Božje pozabljenje: —
Moj up si ti, o Jezus milostivi! —

Ko v Te zaupno se ozira duša,
Me naglo moč sovražna vsa zapuša.
In kmalo v nji je vse razveseljeno:

Zato zdihujem v srčci in nesreči, —
Gospod! oh stori upanje še večí,
Da večno Tvoje bo ime česeno. —

III.

Kako ne bi tud serce te ljubilo,
Kako branilo bi se Tebi vdati?
Ker zame zvolil človek si postati,
Za mé terpeti strašno smertno silo!

Al Tebi, Jezus, ni še dosti bilo,
Na svetem križu zame se dar'vati;
V ljubezni hočeš vedno tu ostati
Dušicam dragim v sladko tolažilo.

Res, ljubim Te iz serca, Jezus mili!
Oh bodi z mano, prosim, v zadnji sili,
Da večnemu odšel bom brezni;

Da s Tabo, ljubi Jezus, bom prebival,
Te v svetem raju, hvalil, vedno vžival —
Neskončne čase v večni Te ljubezni!

Fr. Silvester.

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofiji. V. č. g. Jožef Tuni so izvoljeni kanonik in penitencijar v veliki cerkvi. Umerla sta: čč. gg. Tomaž Kutin, vikarij v Čez-Sočí, in F. J. Kaffol, vikarij na Pečinah. R. I. P.

V ljubljanski škofiji. Studenška fara je podeljena gosp. Leop. Albrechtu, ekspoz. v Ternji. G. Šim. Rupnik gre za ekspozita v Ternje. G. Henr. Dejak, duh. pom. v Dolih, pride za duh. pom. v Radeče, ker g. Jože Buh pojde v misijon v Ameriko. Glavarjeva kuratna beneficija je podeljena g. Al. Šusteršiču, lokal. v Dražgošah, in Dražgoše so 8. t. m. razpisane.

Dobrotni darovi.

Za misijon gosp. Pirca. Marjeta V—č 2 gld. — Neimenovani g. duhoven iz Cmr. je tistih 105 gld. 50 kr., ktere je bil za duhovsko matico odmenil in poslal, zdaj ukazal izročiti gosp. mis. Pircu, kar smo tudi 4. t. m. spolnili. — G. fajm. Jan. Burger 10 gld.

Za g. Riharjev spominek G. Jož. Rozman dekan 5 gld.; — g. J. Br. I. v M. 1 gld.; — g. A. P. f. v P. 1 gld.; — rojak in imenjaka r. G. R. za god 5 gld.; — neimenovana devica 1 gld. — G. Bl. Lenček 5 gl. — G. fajm. Jan. Volčič 3 gld.

Za afrikanski misijon. Iz Škocijana p. T. 5 gld.